

Fotografia Areña

JOSEPH SANTPERE.

Avuy comensen: ELS POBRES
MENESTRALS (16 pàgines) y
L'ASSUMPCIÓ DE HANNELE MA-
TTERN (8 pàgines).

15 CÈNTIMS

Josep Santpere

Es aquest, d'entre els joves, l'actor més popular. Però ja ab popularitat forta, gloriosa, definitiva. No comensa, no: ja triomfa, ja ha triomfat; ja es, avuy, figura de primer terme, imprescindible, en el Teatre Català. Té públich, públich seu, exclusiu, que l'estima, que l'aplau-deix ab entusiasme, que l'anyora, que'l vol, que'l reclama... En Santpere, per sí sol, ja pot mantenir un teatre y es una sort, per una empresa, tenirlo contractat...

A n'ell se li consenten, se li demanen coses, *genialitats*, que a un altre li foren criticades. Es en aquell punt de gloria, de popularitat, en que un actor pot fer lo que vol y tot se li celebra... Gosa de una gran simpatia irresistible, comunicativa, absorbent... Obra que estreni, personatge que encarni, ja tenen la meitat de cami guanyat per arribar al públich y ferse aplaudir y celebrar de tothom...

En Santpere val molt. Val com a artista eminent; val com a home d'enginy extraordinari: alguna de les seves dites, corrent de boca en boca, han esdevingut casibé contes populars y certes llibertats qu'ell s'ha prè interpretant determinats personatges, han plagut tant al públich que, després, l'autor de l'obra, al imprimirla, ha acceptat inconscientment la col·laboració d'en Santpere, mantenintles-hi, ja en el diàlech, ja en les acotacions... En Santpere es un home de cor; un bon company pels seus companys y un amich afectuós pels seus amichs.

Nosaltres l'admirarem y l'estimem tal com se mereix, y ara, al dedicarli aquestes ratlles, aprofitem la ocasió pera donarli les més corals inercès per haver-nos enviat, per escrit, feta ab tanta gracia y bona voluntat, la ressenya de la seva vida artística que publiquem, sencera, a continuació, ja que si volguéssim extrac-

trarla o comentarla perderia bona part del seu deliciós perfum de sinceritat.

Vèusela aquí ara la *vida teatral* del nostre popular Joseph Santpere, contada per ell mateix:

«Vaig comensar a fer comedia als 17 anys en un Centre catòlich del carrer de Girona, y vaig comensar per allà ahont s'acostuma acabar, o siga fent papers de primer actor y sent director. Me sembla com si fos ara que per *debut* vaig fer un drama en dos actes d'en Marcos Zapata que's titula *El Solitario de Yuste y Sebes al cap*; en el primer hi feya'l paper de «Duch de Gandia»; y en la segona en «Massini»; vaig tenir un èxit; tothom me va dir que jo aniria lluny, y això que fent el «Duch de Gandia», com que no'm venien bé les sabates de trusa, no sapiguent què posarme, 'm vaig engiponar una cota de malla d'aquelles que porten bota, que havien servit per fer *El puñal del godo*; devia fer goig ab malles y ab el reste de trusa; 'm sab molt greu no haver-me fet retratar. Vaig seguir fent comedies en dit Centre, y després vaig passar al «Patronat del Obrer» del carrer de Provenza, sempre fent els primers papers y sent l'encant de tot el clero; després, cap allà als vint anys, vaig canviar de partit y 'm vaig passar a una Societat que'n deyen «Berenguer», situada al carrer de Rosselló. Cada dia tenia més èxit; aquí vaig comensar a cantar, es a dir, comensar no, perque de petit ja cantava en la escolania de la Mercè. Després vaig passar a «La Camelia» y a l'«Ateneo del Ensanche», carrer de Corts. Quan la varen tirar a terra, 'ns van fer un local exprés que sigué el «Teatre de les Arts», y d'aquí vaig passar a treballar en teatre públich, al Granvia en 1900, ahont me vingueren a buscar per debutar com a bariton de género petit. Per *debut* vaig fer *La Verbena de la Paloma*, vaig agradar; després vaig fer *La Marina*, agra-

dant també, però quan vaig ser a cobrar, en lloch de 50 rals diaris que m'havien de dar, me varen pagar a rahó de 30, lo que no vaig consentir; sense por de que m diguessin que havia fracassat, vaig tornar a fer de caixista d'impremta, y ho vaig encertar. Vaig seguir fent comedies en les societats y's pot dir que he treballat en casi totes les de Barcelona, que no son poques. Després me van contractar per anar a Madrid com a bariton de treball gran; ja estava tot arreglat, y'l dia que havia de marxar va quebrar l'empresa, ¿qué'ls hi sembla si m'adelanto un dia? Cap al 1902 vaig comensar a fer *bolos*; he fet comedia en la majoria de capitals y poblets de Catalunya, com a director junt ab el mestre Pasqual Pàrrera.

»Y ara va la segona part o siga com me comensaren a coneixe: En 1903 y en el Teatre de les Arts, el «Teatre Intim» va donar una serie de funcions dirigidas per l'Adrià Gual; la primera va ser *El Barber de Sevilla*, y del paper de «D. Basili» tothom va dir que n'havia fet una creació y a l'endemà tota la premsa de Barcelona (encara la guardo) me posava pels núvols y's preguntava quí era el tal Santpere; al cap de dos dies me van venir a contractar dos empresaris de diferents teatres de Barcelona, però com que oferien pochs diners no vaig acceptar, seguint en el «Teatre Intim», y vaig tenir la sort de que tot lo que vaig estrenar ho vaig ensopegar, diguintho sinó *La festa dels Reis* y *L'Ordinari Henschel*. Després vaig debutar en el Teatre Còmic, representant género xich, fenthi tres temporades, català y castellà, en companyia y figurant com a primer actor d'en Pinedo, en Bergés y en Camacho; quan en Pinedo se trobava malament jo era el seu sostitut tant si havia fet les obres com si no. Després me vingueren a buscar al Teatre Principal, y tothom recorda lo que hi he fet;

es allà ahont m'he fet més popular estrenant *Jochs d'etzar y d'amor*, *La presó de Lleyda*, *Nit de reis*, *Gaziel*, *La Santa Espina*, *Permètim*, *Mirallets per casar alosses*, *Joan del Os*, *Lo fill del Rey*, *Els entremaliats*, *Ignocencia*, *La reina vella*, *Els gendarmes*, *Sherlock Holmes*, etc.

Aquí tenen tot lo que ha fet un home de trenta dos anys; lo que faré ja'ls ho explicaré un altre dia.»

DEL LLIBRE EN PREPARACIÓ «PRIMAVERA». —
(FLORES CORDIS).

VIOLES

*Com la viola vull ser humil;
mes dolces flayres enlayraria
y l'altar vostre, Verge Maria,
embaumaria com un Abril.*

*Sé que les flaires d'humilitat
son les que'us plauhen, dolsa Mareta;
feu de soberbia mon ayma neta
perque floreixi al vostre costat.*

*L'ànima meva plora d'amor;
vos bé podrieu aconsolarla!
Ay, si volguessiu vos deslliurarla
de les cadenes de mon dolor!*

*Corre que corre ma joventut;
mes primaveres depressa fugen
y mes pregaries que a vos se'n fugen
demanen joyes que no han vingut.*

*Mes ay! tan greus mos pecats seràn,
que no tinch dret a esperar cap gracia;
donaume, donchs, lo que més un placia
prò aconsolèu a mon cor aimant.*

XAVIER VIURA.

Aficionats notables

BRUNO GELI

Heusaquí un jove aficionat a l'art de fer comedia, ben conegut a Figueras entre la gent que'ls plau el teatre. En Bruno Geli es molt jove, té només vintidos anys, y pot avensar, pot anar molt enllà, podem un dia véurel en les taules d'un dels nostres teatres fet tot un actor, perque té pasta. Es un temperament.

Ell sent pera'l teatre un gran amor y es per ell lo que té més atractius de aquesta vida. Fora de les taules res l'atrau prou, ni'l satisfà; y son per ell els dies més felissos de l'any, aquells quatre o cinch, que en el Teatre Principal de Figueras surt a fer comedia.

El teatre català modern, especialment, li plau molt. Prou se nota això al véureli representar, ab amor y entusiasme, ab justesa y trassas d'actor fet y pastat, el «Manel» de *La Mare*, el «Fidel» de *El cor del poble*, el «Lari» de *Juventut*, el «Florenci» de *La mare eterna*, l'«Escayola» de *La Festa dels aucells*, el «Patuya» de *Sirena* y el «Jaume» de *L'hereu escampa*.

Va comensar a representar quan tenia quinze anys, formant part de la secció dramàtica del «Apolo», d'ahont va sortirne al cap d'un temps pera passar a dirigir el quadro dramàtich de la «Juventut Artística». Mes per aquelles eternes qüestions que tot sovint esclaten

entre'ls membres de les Junes y'ls individus del quadro dramàtich, aquet de la «Juventut Artística» se va desfer, y el nostre Geli entrà al Apolo, ahont encara avuy treballa.

Es modest; té la sana modestia, que millor potser escauria dirne consciencia, de la que participen tots els que senten ab forsa un ideal, veuen ahont han d'anar y ahont son encara. Per això, no perque hagin mancat empressaris que'l volguessin contractar, es per lo que no s'ha dedicat encara de plè al teatre. Es per això, per lo que no s'ha fet actor, però... hi somnia... ¡Y un somni, un ideal es sempre una forsa!

Diem això perque d'entre'ls aficionats han sortit sempre'ls actors y perque a Catalunya, ahont no tenim Conservatoris, es convenient alentar als que mostren una afició ben decidida pel teatre, ja que, apart de les condicions reals que puguin tenir, es sempre una proba de disposició per un art l'estarne enamorat.

ELS MESTRES CONTISTES

L'Origen Crudel

PER

Catulle Mendés

(Comensament)

D'una bona dona de sa casa, que no havia llegit en tota sa vida altre llibre que'l seu devocionari, que creia no haver altra feina millor pera una dona, després d'haver, durant tot el dia, tingut cura de la cuina, rentat, pentinat y vestit als seus fills y sorgit les camises del seu marit, que anar a reposar el front, a la nit, sobre un coixí plé de somnis honests, —d'una exelenta dona de sa casa y d'un bon home, perceptor, desde feia dotze anys, de tres mil franchs de sou, nasqué un dia de juliol a primeres hores de la tarde, en una petita vila de Fransa, un nen gras y fort, que fou batejat ab els noms de Carles.-Anselm-Simeó Charlerie.

—Simeó Charlerie, heusaquí un bell nom! digué la mare ab complacencia. Sóna com una moneda que caigui a terra.

Simeó, quart fruit d'una unió regularment feconda, fou alletat per la senyora Charlerie. Ella en deia:

—Es un petit ubriach!

—Bé, replicava'l pare, ubriach de llet, sobri de vi, Simeó serà com jo que no bech més que aigua.

A la edat de dos anys, Simeó Charlerie era un petit home que constituía el desesper de sa mare perque no podia menjar un plat de confitura sense partirsel generosament ab sa brusa o ses calses. Aleshores ell era galtut, massís y's quedava voluntariament pels recons, somnis. Això no vol dir que ell pensés en cap cosa, mes tenia l'aire de pensarhi. Son pare'l proposava com exemple als seus altres fills turbulents y joganers, y deia: Aquest serà un home reflexiu com jo.

La casa de la familia Charlerie tenia al seu darrera un jardinet. La mare hi conreuava escarxofes, pastanagues y al-

tres llegums. De roses no n'hi havia pas: son unes plantes que ocupen lloch inútilment. Els nens jugaven entremitg de les llegums. A més d'això, el sol y les papellones fan un jardí sumptuós del més ombrívol recó de terra. Importa poch que's corri a través de plantes de sebes o a través de marguerites, mentres se corri, y les espines dels escarxofers, en punt a estripar les robes de les criatures, no tenen rés que envejar a les dels rosers. Simeó s'ajuntava poch a les joies vives dels altres nens. Era dols, tímid; ell mentrestant romanía tot callat. Quan esguardava les papellones, de lluny, sense atrevir-se a correr al llur darrera, tenia l'aire de trobarles massa belles pera ell.

Una tarde entre les dues partides de dominó que ell tenia per costum jugar, havent dinat, en el café situat davant de sa casa, el senyor Charlerie anuncià als seus amichs que ell mateix comensaria a l'endemà la educació de son fill Simeó. «Ja té sis anys y no hi ha més temps a perdre!» L'endemà, donchs, l'honest preceptor, havent colocat sobre una tauleta un petit volum, una pissarra y un llapis, cridà al seu fill, li digué gravement: «Acosteuvos, Simeó!» y aixecantse les ulleres per damunt de les celles afegí: «Voleu apendre a llegir, senyor Charlerie?»

El resultat d'una vintena de llissos que totes comensaren per la primera, y com la primera també, acabaren totes per eixes paraules: «Però, senyor Charlerie, d'aquest modo vos no sabreu may de llegir?» fou en el jove Simeó un aburriment tal y una tan gran repulsió per l'alfabet, que la simple vista d'un llibre era prou pera omplirli els ulls de llàgrimes, quan no pera ferli pendre la fugida.

En aqueixos moments ell anava a refugiar-se prop les faldilles de sa mare, qui, la bona dòna, havent oblidat un poch les lletres després de sa primera comunió, tenia una mena de reconeixensa al seu fill perquè gaudia de la seva ignorància. Li semblava que Simeó, quan sabés llegir, no li seria tan afecte com aleshores.

En tant, el senyor Charlerie, als postres d'un dinar de família, anuncià que aquell vespre son deixeble llegiria una faula.

Arribà'l moment, el nen prengué el llibre, cercà la plana que tenia per costum de lletrejar y llegí la faula promesa. La llegí? No. El senyor Charlerie tot inclinante vers el llibre, observà que Simeó recitava *La granota y el Bou* davant de *Els animals malalts de la peste*.

Mes, en son orgull de pare y de professor, guardà pera sí tal descobriment y se'n aconsolà pensant: «Simeó, quan menos tindrà memoria».

Quan Simeó tingué dotze anys la família Charlerie va resoldre enviarlo a un col·legi.

— Això serà una grossa despesa, digué el pare, y no sé si nosaltres podrem satisfer-la, perquè l'educació dels altres fills ja'n costa molt.

— Podem treure a en Marian, observà la mare.

— Així, digué'l pare, aprobant la mida proposta, jo podré jugar els dominós a casa mateix.

Simeó fou, enviat Ros. gras, ignorant, ab els ulls grans y rodons, ab son aire taciturn y de bon home, sota els vestits que havien pertenescut, dos anys abans, al seu germà més gran, fou objecte de rialletes al col·legi, ahont, abonant una suma anual bastant reduïda, se comprometien a fortificarlo com convé del such de la ciència. Ell aguantà pacientment les impaciències dels mestres, als que irritava sovint sa manca casi absoluta de facultats aprehensives, y ab dolsor les dureses dels seus companys, que, trobantlo ridícol, no li demanaven may el seu parer.

Trist durant les classes, y esforcant-se en endevinar perquè se li forçava a llegir en llibres d'ahont ell no'n comprenia res, sol durant les diversions, car maltrassat tant de cós com d'esperit, haguera

destorbat en els jochs hont intentés pendre part, ell creixia embrutit.

Tenia naturalment l'aire admirat. Semblava que se li demanés constantment lo que volia. Havia entre les coses de fóra y el seu esperit una gran distància que no s'atrevia a traspasar. Era precis donar a les idees una forma tangible o visible pera que l'interessessin. No comprenia pas lo que se li demostrava, més sí lo que se li mostrava. Ell mateix resumia en imatges tot lo que volia percebre. Durant molt temps havia tingut dues visions singulars; quan estava de bon humor, veia al seu davant, a poca distància, gairebe entre sos ulls, dins un march com el d'un retrat un filet d'aigua rodó y igual, que corria dolsament y anava a caure sobre una sorra molt fina; quan l'assaltava algun pensament molest, veia en el mateix lloch, de la mateixa dimensió, una petita cascata bullenta que's destrenava penosament en mitg de les argelagues.

Així, ell no podia pas veure a si mateix; era necessari, pera concebir-se, que ell projectés el seu pensament y el materialisés. Apart d'això, no era pas tonto. Aprenia difícilment, però lo que havia après no ho oblidava may. Les impressions eren poques però inesborrables. De molt petit, ell havia vist un gat menjantse un aucell, això, com se pot suposar, li havia quedat; tan bon punt veia un gat ja s'espantava. Quan somniava (cosa que tenia lloch molt poch frequentment) ell somniava quasi sempre ab un aucell que s'estava menjant a un gat, perquè en ell hi havia un molt gran sentiment de la justícia.

Al col·legi tingué un company, millor dit un tirà: Raymond Pichard.

Raymond Pichard era fill d'un tractant en ví. Havia sigut enviat a estudi, no pera cursar humanitats, sinó pera aprendre la teneduría de llibres y altres ciències indispensables a la indústria y al comerç. Era, a la seva arribada, un minyó de tretze anys, ab el cabell ros, el nas agut, la boca grossa. Aquest petit home era hardit, xerraire y dolent pel sol plaer d'esser dolent. Desde'l primer moment s'adonà de Simeó Charlerie, y, segons la seva expressió, li posà la mà al damunt. Havia cregut veure en ell un ser que sofria els dolors resignadament; y se'n apoderà.

Al matí quan se llevava deia a Simeó: «Fes el meu llit». Durant el dinar, prenía lo que li semblava bé del plat de Charlerie. Quan aquest rebia de sa mare confitures o pastilles de xocolata, Raymond se'n apoderava, les distribuia entre els seus condeixebles, dient: «Es mon pare qui me les ha enviades», y afegia girantse vers Simeó: «Veritat que tu no'n vols?» En fi, quan Raymond Pichard havia comés qualche falta de la que's cercava l'autor, ell deia a sa víctima: «Ves a dir que ets tu!» y aquesta l'obeia.

Charlerie no amava pas al seu dèspota; l'admirava. Inventor de jochs sorollosos y complicats, xistós, narrador d'histories mondanes, Raymond, li semblava esser superior. Ell, càndid, considerava ab admiració l'obrar viril y la corrupció precòs del seu company. No ho envejava, perque, instinctivament comprenia que en aquelles coses hi havia quelcom de repreneble; mes ell n'experimentava l'influencia dominant. Un jorn, escoltant a Raymond Pichard explicar ab molts detalls que, a les vacances, prop d'un safreig, havia pessigat el bras d'una bogadera, Simeó enrogí considerablement; més, alsant els ulls, esguardà com s'esguarda l'Arch de Triomf, al home que havia gosat fer tal cosa.

En tant, Raymond Pichard deixà el colegi ahont havia après ben poch y ensenyat molt. Tenia aleshores setze anys.

—Adeu, digué a Simeó, tu ets mon amich y jo te he ajudat ab la meua experiència: si'ns tornem a trobar alguna vegada, jo t'ajudaré encara. En totes les circumstancies tu'm trobaràs prest a sostindret ab els meus concells. Tu no ets fort: tu necessitaràs de mí. Però, ara bé, jo crech que tu tens deu franchs dins una guardiola; vés a cercàrmels.

Simeó hi anà corrents y li portà'ls deu franchs.

—Molt bé, digué Raymond. Si tu haguessis donat aquests diners a un ingrát, ell no haguera deixat de dirte: «Jo us els tornaré», y, potser, fins te'ls haguera tornat: mes jo't dich: «Tu no'ls reveuràs may més», perque jo soch el teu amich. Ara vinga abraçarme. Es aixís com jo entench l'amistat.

Simeó, plorant de tendresa abraçà al seu company. Després se separaren.

Simeó restà tot sorprès de trobarse lliure. Se trobà tot lligat. Raymond Pi-

chard, qui li evitava el treball de pensar, li mancava. Simeó proposà als seus condeixebles, un per un, felshi son llit. Tots els companys, naturalment, consentiren; mes, era axò, consentien, ells no ordenaven pas. No hi havia rés d'obligatori pera Simeó en tot lo que feia. Ell no obeia, tant sols prestava servey. Sense sapiguer per què no's trobava satisfet. Durant el dinar oferia la seva part, abans de tocarla, al seu vehí; mes aquest acceptantho, ho remerciava. May Raymond Pichard li havia dit mercès. Simeó, quals idees eren confoses, repetia sovint en la solitut de la seva independència: «Aquell era el meu amich!»

Poch a poch, a torsa d'examinar pacientment volums d'història y diccionaris, arribà, no a comprendre lo que ells contenien, mes si a apendrehos de memoria. La Geografia tingué algun alicient pera ell a causa del mapa-mundi y de les cartes. Fins arribà a dibuixar ab tots llurs detalls de vessants y rius, de boscos y de platges, regions molt complicades, sens ometre la més petita vila, qual nom, trassat ab una escriptura meticulosa s'apoiava en la darrera lletra, com un pont, sobre la petita ratlla blanca y negra que simulava un riu.

En lo que respecta a les coses literaries y filosòfiques se mantenia en una estupefacció perpètua.

Ab tot això, als dinou anys sabia ben poch pera esser batxiller. Se presentà a exàmens y fou admès ab compassió.

Era, en aquesta època, un minyó extraordinariament gras ab els ulls de badella, el nas llarch, el front petit dessota 'ls cabells rossos. Tenia el llavi inferior penjant, mes sense baixesa, car era feble y bô. Caminava ab un pas silenciós y poruch com se marca dins la cambra d'un malalt. Sos brassos quasi sempre extesos verticalment sobre son cos, no s'atrevien més que a gests estranys, y un cop s'hi atrevien, s'hi mantenien més del temps necessari, lo que produïa grans desacorts entre'l gest y la paraula; més aquet inconvenient no era pas greu perque Simeó parlava poch. En conjunt ell tenia un aire pesat y de bon home.

Batxiller Simeó Charlerie, retornà prop de sa familia que ab motiu de l'exigoriós de l'exàmen donà un dinar al qual foren convidats tots els personatges

importants de la vila. Pregat pera que donés una prova de la seva ciència a les bones gents que s'en recordaven, ab les llàgrimes als ulls, de haverli sentit recitar una vegada *La Granota y el Bou* recità, no sens enrogirse, qualques pàgines de Malebranche, sobre la visió de Deu. Aqueixa petita diversió agradà forsa. Una senyora vella, estanquera, digué:

—Es una bella cosa això de parlar llatí!

En fi Simeó tingué un èxit. El senyor Charleric digué modestament:

—Soch jo qui ha comensat la seva educació.

—Ja's veu bé, replicà un home gros qui feia la crònica del districte.

—Eh que dieu? demanà sobtadament la senyora Charleric.

—Jo dich, senyora, que ab tals disposicions, vostre fill pot, un jorn o altre, arribar a ministre.

—Sempre ho serà abans que vos! digué la mare, que havia entès perfectament que el periodista no ho creia aixís.

Traducció de Vicens Solé.

(Seguirà)

Pàgines festives

IMPERTINENCIES

«Que l'home es un ser racional»... Bé, admetemho... «Que l'home es un ser sociable»... Pts! jo no us diré que no... però d'això a afirmar que l'home, en certes ocasions, es un ser mitjanament soportable hi hà una diferencia com de la nit ab el dia y'm permetereu que ho posi en tela de judici y si per mostra basta un botó heuselquí: Vetaquí que l'altra tarde'm passejava tot sol, submergida la pensa en trascendental y greus problemes sobre la vida, quan uns grans crits, acompanyats de forts cops a l'espatlla 'm trangolejaren tot: me giro y...

—Ets tu Rafel—vaig mormolar ab accent de víctima.

—El mateix, home, el mateix... Y donchs, quina una'n rumies, qu'et fa anar pel carrer ab el cap baix com un ase y sense fixarte ab ningú; al menys fa un hora que 't vinch al da-

rrera esgargamellantme com un desesperat: «jep noy!» y tu com si rés.

—Dispénsam; no t'he sentit.

—Ja ho crech, com que a ne tu l'escriure't fa perdre el llegir.

—¿Que hi farem? cadascú per allà ahont se les enfila...

—Si; alló que dihuen els castellans: *cada loco con su tema.*

—Jo no dich tant....

Se feu un silenci que vaig aprofitar pera deduir que, ben debatut, els coneguts casi bé sempre solen resultar inoportuns, car ¿ab quin dret aquell tarambana de Rafel trencava la cursa de les meves pregonas meditacions sobre la vida pera engaltarme un enfilall d'impertinencies?

—¿Es dir que tu no vols canviar?—digué penjantsem del bras y esguardantme irònicament

—Home, segons lo que tu entenguis per canviar.

—¡Aquesta si qu'es bona! Canviar vol dir passar a ser un altre.

—En aquet cas te confessaré qu'estich molt content de ser com soch.

—Ja ho crech: cap geperut se veu el gep.

—Permétem que t'adverteixi qu'estem parlant tontament y un si es o no es a la babalà... serveixte, donchs, precisar una mica si vols qu'et respongui.

—¿Qué no teniu miralls a casa vostre?—interrompé en Rafel.

—¿Per qué?—vaig preguntarli escamat, car pressentia ahont anava a parar.

—Perque t'aconsellaria que de tant en tant hi passessis el plomero; aixís potser t'adonaries de la *pinta* estrafalaria que tragines...

—¡Home!...

—¡No hi ha homes que hi valguin! ¿qui t'ha enganyat ab aquet barreï d'estanya payelles?

—Suposo que bé puch permètem el luxe de portar el que més m'agradi y escaigui a n'el meu rostre...

—...Y els cabells tant llarchs! ¿que potser tens el barber a presiri?—y al dir això me'ls estirà ab tanta forsa que'm feu arrencar un «ay» de dolor, al ensemp qu'ell, satisfet de la gracia, reya com un condemnat.

Indignat per tanta miseria, disposat estava a engejarlo a tots els diables, quan vaig recor-

dar-me que la meua condició de ser *sociable* y, per lo tant, subgecte a les regles d'urbanitat, no'm permetia realisar les meves ben conju-minades intencions... A manca d'altra cosa, vaig provehir-me de resignació y boy mosse-gant-me els llavis pera no trahir-me, vaig es-trafer la rialleta més amarga que imaginar-se pogueu... May ho hagués fet, car en Rafel prengué la meua rialleta amarga per alegre y ben alegre, y continuà, ab més bruhó, les seves gracies.

—Y per acabar de fer el pès, un llibre de'n Schopenhauer a la butxaca... ja!... ja!... ja!... tot això ho fas pera que't prenguin per artista... En confiança, noy: de dones no en par-lem, hi deuen caure a parells, ¿no es veritat?... y donant-me copets al ventre, enfonsant-me el barret fins a les orelles y fent-me blanch d'al-tres garimases, que no hi ha per qué descriu-re, conseguí que la gent que transitava pel carrer se tombés pera mirarnos prenentnos per un parell de folls... Allò era massa y for-malisant-me vaig dirli:

—Mira, Rafel, si has vingut pera pèndrem el pel, te'n dono moltes mercès, emprò, ab

tot el sentiment del meu cor, t'abandono...

—Un poca-vergonya, vetaquí lo que ets tu; que per qué has escrit quatre articlots se creu un *super-home* y se dona de menos de fer-se ab la gent decenta que no ens deixem la *seba*... Tots sou lo mateix: una colla de ganduls que us passeu la vida somniant trui-tes pera morirvos, al capdevall, de gana...

Vaig aguantar aquet devassall de ximple-ries sense descompondre ni un instant el meu posat serè, olímpich, despreciatiu... Ab un «adeu» que volia dir «burro», vaig despe-dirlo pera endinsarme de nou, lliure ja de tant soporífera companyia, en els trascenden-tals y greus problemes de la vida...

Ara, quan d'un tros lluny m'ovira, me crida, pensant-se ofèndrem: «Adeu, Schopen-hauer» o be «Adeu, Shakespeare petit»; crech inútil afegir que jo'n prescindeixo en absolut y que ni tant sols me prenc la molestia de miràrmel...

¿Qui de nosaltres, benivolguts llegidors, se'n veu lliure de *tipos* per l'estil? car, es molt possible, que la majoria dels homes en si-guem quelcom de Rafels...

ALEGRÍA.

L'escándol dels drets de propietat intelectual

Els que no compleixen.—L'arcalde de Vilassar de Dalt. — Sant Antoni 'ns ne lliuri.—

S'ha d'acabar això.—«L'Escór», quinzenal catòlich, se fa dels nostres en la qüestió dels drets. Ab tot, «L'Escór» no vol «dames».—

Quan dongui arguments, podrem discutir.

En la qüestió dels drets de propietat, son molts els que no compleixen:

1. Les empreses que no paguen.
2. Els representants que no co-bren... o cobren per ells
3. La Societat d'autors que's mira'ls abusos ab una tranquil·litat paradisiaca, no procedint enèrgicament per les vies legals a lo que haya lugar.
4. Les autoritats, que no amparen a la Societat d'autors—o sigui als autors—en els drets que 'ls corresponen, man-

cant obertament a la llei que obliga d'una manera categòrica a governadors y arcalde. Y

5 Els mateixos autors, que no sa-ben imitar el meu exemple—mal m'està el dirho—removentho tot pera acabar ab els no interromputs abusos de que son víctimes. Si cada autor burlat en els seus interessos, desplegués una desena part de les energies que desplego jo—mal m'està'l dirho, per segona vegada—ja tot estaria ben conjuminat y cada palo aguan-

taria su vela, com sol dir un agricultor molt aficionat a les dites de totes les llengües.

Y (seguint ab les dites) això no semblaria *la casa de Tócame Roque o'l puerto de Arrebatacapas*. En cambi, ara, deixantme sol, sembla que jo'm bellugui *pro domo mea*, cosa que es tan veritat com ara plouen figues.

Ab tot, jo estich disposat a seguir *tretxe son tretxe*. Y si empreses, representants, Societat d'autors, autoritats y autors mateixos, semblen *riures de la virolla*, jo'ls dich que *bien rira qui rira le dernier*.

* *

Un dels que's veu que se'n riuen de tot això, es, segons ens diuen a la Societat d'autors, l'alcalde de Vilassar de Dalt, que afirma que tant com ell sigui alcalde, no's pagaran drets.

¡Deu me'n quart d'empèndrehi cap negoci ab un senyor aixís!

Otro que bien baila es un senyor del Foment de la Barriada de Sant Antoni ens ne lliuri, que diu que tant com ell manegui les cireres, tampoch pagarà. Lo qual ens obligarà a nosaltres el millor dia a posarlo a la vergonya y a la Societat d'autors a tirarlo als tribunals.

Perque s'ha d'acabar això de que'ls senyors de la Societat siguin tan fresquets: o tiren als morosos als tribunals o tant se val esqueixar la grua y fer una contra-societat pera obligarlos a ferho, denunciant oficialment els abusos que ells no saben evitar. Y adverteixin que si convé, convocarem reunions d'autors a tal objecte.

* *

Vostès saben, lectors, que'l mes passat eren molts els autors que reclamaven drets. Donchs, dels que reclamaven, cap n'ha tret resultat; tot lo més s'ha augmentat el deute.

De seguir aixís, sobra la Societat d'autors y sobra la Lley y sobren les autoritats que deuen ferla cumplir. Y sobren els autors mateixos, si tant m'apuren.

La setmana entrant insistiré, car avuy tinch feina a contestar un llarch article que'm dedica *L'Escòn*, «quinzenal regional y literari dedicat al foment de la escena catòlica.»

* *

En la qüestió dels drets de propietat, *L'Escòn* està en un tot al costat nostre. Donchs ja es dels nostres, veliaquí. Y estem molt contents de que ho sigui, perque sent ell més entrant que nosaltres en les societats catòliques, potser la campanya serà més fruitosa, pera'ls autors catòlics.

Lo que's veu que cou a *L'Escòn*, es lo que he dit respecte a la intervenció de *dames* en les representacions catòliques.

Miri, senyor articulista. a mi, particularment, tant me fa. Mentres certes societats catòliques se desvesin del abús que cometen al escapsar les *dames* de les *obres escrites ab dames* (atreintse fins ab el pobre Calderón de la Barca) de qui s'ha arreglat pera la escena catòlica *La vida es sueño*) jo ja estich content.

Els que no ho estan son molts elements de societats catòliques, que son els que m'han escrit demanant el meu *valiós* concurs. Y no's cregui que siguin *jovenets* com vostè diu, sinó persones bregades que fa anys y panys que intervenen en teatres catòlics, com comprobaré ab documents el primer el dia que tingui espay.

En quant a que jo regategi la moralitat dels centres catòlics, aixís, en general, no es veritat. Y Deu me lliuri de ferho. Jo he citat cassos concrets, però no he atribuït may a totes les societats catòliques els abusos d'algunes, com els

d'aquella en que'ls socis *dramàtics* anaven a *renegar*, segons frase gràfica d'un d'ells.

Diu vostè que semblants subjectes *renegaires* no arrelen en les societats catòliques. Donchs jo li diré que quan tenia catorze anys y feya campana de classe y m'anava a *amagar* a la societat aludida, ahont passava la estona fent caramboles, vaig conèixer als esmentats senyors, alguns dels quals era ja avi. Y jo ja fa tretze anys que vaig donarme de baixa, y bona part d'ells encara figuren a les llistes de la societat. Ab tot lo qual no cal dir que jo cregui que a *totes* les societats catòliques se *renega*.

Tampoch he dit que això s'evitaria haventhi senyores, sinó que s'hauria evitat per lo que toca als *renegaires* pornogràfics de referencia, si s'haguessin servit de les dues bones noyes que en aquella població ajudaven als seus pares fent comedia'ls diumenges a la societat. Hi ha senyores y senyores, ¿entenen? Y, per altra part, quan s'es moral de debó, crèguim que no hi ha perill. Jo ja fa temps que brego pels escenaris profans y may he temut per la meua moralitat. Perque jo, repeteixo una vegada més, que soch absolutament catòlich, fins al punt d'adquirir per la Cuaresma les dues butlles y fer l'almoïna ab moneda bona, al contrari de lo que fan altres, segons va explicar-me, quan vaig anar a cercar-les, el porter de la Rectoria de Sant Agustí.

**

Y diu l'articulista de *L'Escòn*:

«Sàpiguen y entenguin que en les societats catòliques no hi han *dames*, no poden havernhi, no n'hi deuen haver y no n'hi hauràn (al menys per ara).»

¡Pum! *Lo dijo Blas, punto redondo.*

Donchs n'hi ha hagut de *dames* en algún centre catòlich, segons va dir-me—encara que *L'Escòn* ho negui—el degà

dels autors (*) catòlics senyor Albanell. Y fins me va anomenar dit senyor el «Patronat de Sant Joseph», que crech que deu ser una societat catòlica. Per altra banda, si en societats catòliques tenen orfeons bisexuals, no crech que sigui tan allunyat de la veritat dir que en teatres de societats catòliques hi intervenen *dames*. Ni cap deshonra, ¡carat!

Y consti que he tornat a parlar ab el senyor Albanell y que no m'ha pas desautorisat l'*interview*. Per això jo demano a *L'Escòn*, ja que vol desautorisarme ell, que publiqui la carta ab que'l senyor Albanell va contestar a una d'aquella redacció, el text de la qual m'ha deixat llegir l'interessat.

**

Vaig a plegar perque això s'allarga massa. Quan *L'Escòn* respongui als arguments que jo he anat donant, ab altres arguments, ja veurem de discutir lo de les *dames*. Y fins podria ser que algú, més directament interessat que jo y ab més autoritat, me prengué la firma.

Per ara me felicito de tenir *L'Escòn* al meu costat en la qüestió dels drets, que es la primordial en aquesta campanya.

Una víctima.

*

Diu *La Publicidad*:

«*Los derechos de propiedad.*—Ya dijimos anteriormente cuan acertada, justa y meritosa nos parecia la campaña emprendida por la simpática y popular revista *De Tots Colors*, en contra de las Sociedades y de las Empresas que *estafan* a los autores dramáticos los derechos de propiedad de las obras

(*) Senyors caixistes: autors, no centres, com varen posar vostès un dia. Els observo això perque ara *L'Escòn* m'ho fa pagar a mi y suposa que he tractat al senyor Albanell de centre catòlich. ¡¡¡Home!!!—N. del A.

que representan. Esta campanya, que com a és just i natural, ha sigut bé vista per tots els autors dramàtics i totes les persones decentes sigue mantenida amb brío per *Una víctima* que, segun demuestra, debe ser entendida en toda suerte de argumentos aplastantes y un si es no es entrometida para el provecho de todos.

Así esta víctima ha descubierto que casualmente las Sociedades que más quedaban á deber á los autores eran Sociedades católicas que faltaban así á los preceptos divinos y humanos con toda desaprensión. De esto ha resultado que varios autores católicos se han inscrito en la Sociedad de Autores.

Si DE TOTS COLORS sigue constante la campanya cantando las verdades del barquero á las Empresas, Sociedades y autoridades, como hasta ahora lo viene haciendo, y logra poner esta cuestión en los términos de una natural legalidad, su campanya merecerá el completo elogio de todos los interesados en la cuestión y de todas las personas de sentido común.

Agrupacions y Societats

Associació Popular de Catòlics.—El drama català *Fratricida* fou l'escullit per la darrera representació donada a n'el teatre del local de la Riera Alta. Ens permetem dir a n'aquells joves que procurin admetre's més als papers ja que la caracterisació anà malament de debó, y els papers poch adequats als caràcters. S'hi veyá voluntat y bona fé però no n'hi ha prou. Compliren, però no ratllant, lo que pertocava, els senyors Martin, Magre y Escayola. Els demás fluixets. El clou era l'estrena de l'obreta *Art y gana*, jugueta que fa riure, però d'argument feble y molt humiliat el llenguatge. Recomanem a n'el senyor Serrano, que estudihi, puig per la literatura s'han de tenir qualitats que sols ab lectures se poden obtenir.

El públic sortí satisfet.

Els novells.—Aquesta floreixenta entitat prepara pera'l mes vinent, la celebració d'un Certamen Literari, que ab seguretat tindrà lloch a n'el envelat que s'aixecará en un dels patis del mercat de Sant Antoni.

Ara se representa l'hermosa obra del nostre amic l'Adrià Gual *Misteri de dolor* dirigit per l'acertat actor Rafel Massot.

Sport Club.—De festa magna pot considerar-se la que tingué lloch, fa poch dies, a n'aquest local.

Els senyors Astort y Parés, organitzadors de la festa, feren que resultés brillantíssima

la vetlla. Se donaren audicions de Wagner, Massenet, Thomàs, Puccini, Worsley, Leoncavallo, Cremieux y Bizet.

L'interpretació a càrrech de les senyoretas Pascual, Iglesias, Sena, Llopart y senyors Diní, Ramiro, Izquierdo y Famades, dignes d'elogi.

La senyoreta Iglesias tingué que repetir l'hermós wals de Worsley per la bona dicció y refinament.

Felicitem a tots, y en particular als organitzadors.

Unió Ultramarina.—Pel mes vinent tindrà lloch en el Teatre Català «Romea» el benefici d'aquesta entitat, representant-se les obres *La Mare y La Morta*. Hi serán invitats els dramaturgs Don Santiago Rusiñol y Don Pompeu Crehuet. Ne parlarem extensament.

Aplech Rodríguez.—Dissapte se posará l'obra de n'Guimerà *Terra Baxa*. Ne direm quelcom.

La Amistat.—Nou 26—Baix la direcció del senyor Esteve, tingué lloch, diumenge passat a la tarda, la representació de les xamoses obres de l'ignasi Iglesias *Lladres y La festa dels aucells*. En la primera s'hi lluhiren la Sra. Borralleres, y els senyors Esteve, Sala Orduña Lopez, Conde y Cerdá y en la segona, a més de la senyora, els joves Garcia, Teixidó, Sala, Conde y Lopez. La presentació escènica regular: bé la direcció, y, com amich, recomano que no's perdin per ensaig; a la vegada els prego que tinguin acort com ara en escullir les obres, deixant a recó, aquelles que a més de ser superficials denigren a n'els que les representen. Per ara van bé y rebem nostra felicitació sincera.

SANT MARTÍ.—«Lira Martinense».—En la vetllada musical donada dissapte passat, hi prengueren part les seccions corals dirigides per el senyor Caldich ajudat den Voltes. Executaren hermoses composicions que meresqueren el bis, a instancies del nombrós y escullit públic. També foren celebrats els números que executaren els senyors Lleixà y Castells (F. y P.).

«Foment Martinenc».—Bella tarda fou la del diumenge, donchs tinguérem el goig de fruir *La mort civil*, que proporcionà un éxit a la companyia de A. Guixer. En el despenyo se lluhiren la primera actriu Adelina Sala y la senyoreta Duran que donaren a totes les escenes veritable intensitat dramàtica. No menys pot dir-se dels senyors Alonso, Maymí, Sinca, Galceràn (S.) y la Sra. Ugas.

Mes qui's portà maravellosament dintre sa notable y jove carrera en l'art de Talia, fou en Guixer, que del difícil paper de «Conrat» ne feu una verdadera filigrana.

Avant sempre! que als campions com en Guixer, els públics els premia la tasca ab ovacions com la que aqueixa societat li proporcionà.

GRACIA.—«Casino Artesà» En aquesta so-

cietat se representà el dia 9 *L'Hereu Escampa* baix la direcció d'en P. Puig qui va posarhi tot l'esforç, pera que l'obra surtis completament arrodonida, no constantli gayre logarho, tenint en compte la bona voluntat de tots els que formen part d'aquell quadro dramàtic.

La Sra. Loran feu una Catarina acabadíssima; bastant bé la Sra. Darnis. En Puig feu el Jayo, estigué calcat; en Devanot y l'Abril se portaren molt bé, en Galindo no'ns va agradar tant com la primera vegada que li veurem representar el mateix paper; en Francolí ben encaixat y, els demés, sostingueren l'obra a mida de les seves forces. El públic va aplaudir tots els finals d'acte.

—«Centre de S. Antoni de Padua». — *L'Enredaire* fou l'obra que representaren diumenge passat. Per cert, que reberem una decepció al tenirne coneixement, puig una persona influent en aquella casa, dies endarrerats digué que volien dedicarse en tot a conreuhar el teatre catòlic.

Després representaren *Qui no te pà moltes se'n pensa* tots els q'hi prengueren part sortiren del compromís.

—«La Obrera». — El diumenge passat en aquesta entitat se representà la comedia en 2 actes *A la lluna de Valencia* essent molt aplaudits tots els que hi prengueren part.

—«Sant Lluís Gonzaga». — Diumenge passat s'hi representa el drama den F. Soler *Lo timbal del Bruch* (sense dones) y ab una execució tant dolenta, que ni val la pena de parlarne detalladament. Sols havem de remarcar que'l senyor Samon, fou l'únic que demostrà tenir qualitats envejables y, sobre tot, molt estudiós, qu'això es una codició imprescindible per poguer fer quelcom de profit.

Després, se representà el diàlech *Astronomia còmica* despenyant llurs papers els senyors Millà y Nicolau.

Pel demà anuncien *Un Manrresà del any vuyt*.

—«Teatre Modern». — El diumenge posaren *Lo capò de Nadal* a la tarde y a la nit *Mal pare* ab quina obra's despediren els aplaudits artistes D.ª Elisa del Castillo y en J. Torres per anarsen cap a Amèrica ab la companyia de l'Enrich Borràs.

La Sra. del Castillo'ns saludà ab un entusiasma a reveure.

Després representaren *Pare y padri*. Totes les obres anaren del tot ben ajustades, com acostuma a ferho aquesta companyia. Anuncien el debut de nous artistes.

Dels nostres Corresponsals

GIRONA. — Dijous 30 de Juliol, debutà en el teatre Principal, la companyia castellana del primer actor Enrich Borràs, ab la comedia *El adversario*. Molt desitjós estava el pù-

blich d'apreciar el treball den Borràs el que havia estat allunyat d'aquest públic desde que deixà de formar part de la companyia del teatre Romea de Barcelona.

En les últimes funcions que tingueren lloch el dissapte y diumenge, se representaren, respectivament, *El místico* y *Tierra baja*, confirmantnos en Borràs una vegada més sa fama de gran artista.

Així en una com en altre producció, el públic no li regatejà els aplausos tant a n'ell com al ajustat quadro de companyia, que deixa temporalment la patria, pera portar el seu art als nostres germans d'Amèrica.

—«Unió Republicana». — El prop-vinent diumenge tindrà lloch en el espayós teatre d'aquesta Societat la representació del interessant drama català d'En Jaume Piquet, *Lo port de salvació* y la pessa en un acte *Un cop de cap*, prenenthi part la senyora Peña y la secció d'aficionats del centre.

BERGA. — Sabem que per les vinents festes preparen *L'hereu escampa*. Alabem el gust.

OLOR. — En lloch de *La fortuna boja* com deya, sols se serví al teatre un vermouh doble ab rebaixa de preus y casi un plé, consistent ab *Els poruchs* que feu les delícies de la concurrència molt ben interpretats pels senyors Sirvent, Salas, Vehil, Peris, Cazorla (J. y A.) y les senyores Parreño, Cazorla y Roca.

El dia 6 posaren *La fortuna boja* que obtingué una admirable interpretació. El senyor Casals interpretà molt bé el «Sr. Joan» igual feu la senyoreta Vallbé en «Emilia», ben secundats per la senyora Parreño, y senyors Viñas, Vehil, Cazorla, Roca y Sirvent.

Per últim se posà en escena *L'himne de Riego*, que entretingué molt al públic y s'hi lluhí de debó el senyor Sirvent en el paper de «Nestor». Recomanem al senyor Vehil, que no s'enlluerni massa ab les riallades de la galeria.

El dia 8, la mateixa companyia posà *Qui compra maduixes* y *En Pau de les calses curts* que obtingueren bastant bona interpretació.

El dia 9, posaren en escena *En Joan dels miracles* y s'ha de confessar que ha estat la vegada que tota la companyia ha trevallat ab més fe y entusiasme, obtinguent un devassall d'aplaudiments. L'obra agradà desseguida al públic y els actors la interpretaren magníficament. Tingueren trossos de conjunts admirablement ben fets, per lo que cal felicitar a les senyores Parreño, Cazorla y Vallbé y els senyors Viñas, Vehil, Sirvent, Casals, Cazorla (J.), Roca y Peris.

El senyor Viñas en el paper de «Joan» estigué admirable y el senyor Vehil interpretà magníficament, ab molta naturalitat el paper de «Francesch».

Per final posaren *Cap y cua* de l'Aulés que sortí molt arrodonida y del agrado del públic, però hi ha que tenir en compte, que la

posaren les senyorettes Cazorla y Villalba y el senyor Casals y ab aquest personal havia de sortir be per forsa.

SANT VICENTS DELS HORTS.—«Centre C. P.»—El dia 30 de Juliol, la secció dramàtica posà en escena el drama *Les boires* y la sarsuela *La casa de les bruixes* en les quals els aficionats no ho feren més que regularment.

VICH.—«Teatre Principal».—Diumenge passat, la companyia catalana del teatre Principal de Barcelona, dirigida per don Enrich Gimenez y de la que'n forma part donya Maria Morera, donà dues representacions del èxit del dia *El detective Sherlock Holmes*. Inmensa fou la genrada que hi acudí, tant a la tarde com al vespre, sortint tothom ben impressionat de tant bella interpretació. Els actors foren molt aplaudits en varies escenes de l'obra.

REUS.—«La Palma».—En aquesta societat d'istiu, diumenge a la nit, després d'una comedia castellana de'n R. Carrion, representaren la comedia en un acte de'n Conrat Roure *L'ocasió fa'l lladre*. Foren abdues ben despenyades ab acert per alguns dels aficionats que formen el quadro dramàtic de la casa.

VALLS.—S'han esvair els rumors que corrien fa algunes setmanes, de que en el teatre Principal, vindria a donarnos unes quantes representacions de *En Joan dels miracles*, una de les companyies de Romea.

Els cinematògrafs fa dies varen llançar llurs portes (ja era hora).

Les impresions per la propera temporada no son gens bones. Se diu que no vindrà res en el Principal. Si el Circol Tradicionalista y el Centre Republicà, no ens fan fruir de les bel·leses de l'art de Talía y l'Ateneo, no organisa cap festa literaria, no se pas ahont anirem a parar.

LLEYDA.—A n'aquesta ciutat va representar-se dies enera per la companyia de Romea que hi actúa, la comedia den Morató *La fortuna boja*, que va interessar molt al públic, deixantlo molt satisfet y inspirant fermes elogis a la premsa de la capital.

La interpretació va ser esquisida per part de tots els artistes que hi varen intervenir y especialment la senyora Clemente en el paper de «Sra. Carolina».

NOVES

Van ab aquest nombre, (REPARTIM als nostres lectors y CORRESPONEN als nostres subscriptors) els primers plechs, (16 y 8 pàgines respectivament) de les obres

Els pobres menestrals

y L'Assumpció de Hannele Mattern.

Les persones que vulguin enquadrar-les

La campana submergida

y Les ales de cera

poden, desde avuy mateix, presentar en aquesta administració (Passatge de Mercader, 10, interior), o en el kiosco «Franco Español», Rambla de les Flors, davant de ca'n Cuadros, tots els folletins, cobertes y retrat de l'Hauptmann en bon estat y abonant 15 cèntims, per cada una de les obres, se'ls entregaran els exemplars enquadernats degudament.

Y preguem als nostres lectors que, en ventatge propia, procurin conservar els folletins en el mateix estat en que'ls seran entregats; això es: sense ni replegarlos ni tallarlos. Aixís, en son dia, ens facilitaran moltíssim el ferne una enquadernació ben pulcre y artistica.

BIBLIOTECA DE TOTS COLORS.—

Aquesta biblioteca acaba d'editar el monòlech.

Cor Delator

adaptació catalana de una obra de Edgar Poe. feta per A. Albert Torrelles.

Cor delator, es una preciosa producció, estrenada ab gran èxit al teatre Romea la nit del 22 de Maig del any que som, facilíssima de ser posada en escena y que tindrà molta acceptació entre els aficionats al teatre català.

Cor delator s'ha posat en venda al preu de 25 cèntims.

Mes, tenint en compte que aquesta obra forma part de la nostre biblioteca y volent facilitar l'adquisició de la mateixa als nostres favoreixedors, els fem saber que poden adquirir-la desde avuy, *directament en la nostre administració, o en el kiosco «Franco Español», Rambla de las Flors, davant de ca'n Cuadros*, al preu excepcional de 15 cèntims.

Les persones que vulguin aprofitarse de aquesta ventatja, es indispensable que presentin, en aquesta administració o en el dit kiosco, qualsevol dels volums de la nostre biblioteca a fi y efecte d'acreditar d'alguna manera el seu caràcter de favoreixedors d'aquesta empresa popular, ja que es per

aquest concepte y consideració que'ls fem semblant rebaixa.

Respecte al retrat de Hauptmann, que no anava inclòs en el nombre passat, advertim que anirà encaixat en els exemplars enquadernats de *La campana submergida*. Mes, a n'aquells dels nostres favoreixedors que tinguin la costum de ferse enquadernar particularment les obres, els preguem que's molestin passant a recullir el retrat de Hauptmann en aquesta administració, el dia y hora que més els convingui.

Pera'l Centre de Lectura de Reus.—

Aquesta societat anuncia uns Jochs florals esplèndits. Flor natural y 300 ptes; 250 id. per una noveleta; 200 id. pera una obra dramàtica en un o dos actes.

Està molt bé això. Però al cartell hi ha unes condicions que, per lo que toca a la obra dramàtica, trobaràn inadmissibles segurament tots els autors. La Comissió's reserva per dotze mesos el dret de ferla estrenar, sense que l'autor pugui reclamar cap quantitat.

Creyem que els organitzadors dels Jochs florals de Reus no han pensat prou bé en aquesta qüestió. Una obra *premiabile*, es de suposar que serà una obra bona y tindrà èxit. Donchs, bé: suposant que s'estrenés a Romea, tingués dos actes y's fes deu vegades (cosa segura en una obra d'èxit) tenim que: 10 representacions d'una obra en dos actes, fan 20 actes; a 10 pessetes per acte, fan 200 pessetes.

Però una obra d'èxit, no's faria solament a Romea. Donchs tenim que per poch que's fes a tòra, l'autor *hi perdria* y no parlem que resultés *accessiat*.

Com que suposem que'ls organitzadors dels Jochs florals de Reus no tenen intenció de perjudicar a ningú, com ho prova la esplèndida demostrada en els altres premis, ens atrevim a preguntar en interès seu, que tornin de la seva resolució. Y diem que això serà en interès seu per quant ab semblants condicions, es quasi segur que no podrán concedir el premi.

Al consistori hi ha el senyor Pin y Soler (president) que'ls podrà assessorar y aconsellarlos en semblant assumpte.

Nostre bon amich Salvador Vilaregut ens ha donat a conèixer l'adaptació de la novela de Conan Doyle, *El gos de Baskerville*, que acaba de posar en català.

Per no ser indiscrets ens limitarem a dir que l'obra va agradarnos extraordinàriament y creyem que serà un èxit quan s'estreni al teatre Principal d'aquesta ciutat a mitjans d'Octubre vinent. Els quatre actes son interessantíssims. L'interès comença tot seguit, a la primera escena, y va pujant emocionalment fins al desenllàs de l'obra.

Sofriríem un desencant si tot Barcelona no acudís a admirar les extraordinaries aventures del detective Sherlock Holmes, protagonista de l'obra.

L'adaptació catalana del nostre estimat amich Vilaregut, es feta ab un gran coneixement escènic y una extremada pulcritut. En ella ha revelat nostre distingit col·laborador les indiscutibles qualitats que posseïx en qüestions de teatre.

Aixís, el felicitem coralment a n'ell en primer terme, y també a la venturosa empresa que posarà l'obra, sense excloure el més petit detall que pugui afavorir el conjunt de la presentació.

Fins a l'Octubre.

En els jardins del Park, s'hi han inaugurat una colla d'atraccions (*Cinema-concierto, teatro, ferrocarril aéreo, caída al agua, péndulo gigante*, segons resen els cartells). Algunes d'elles son forsa encertades y creyem que son destinades a obtenir molt bon èxit aixís que els petits Barcelonins que frequenten aquell lloch d'esbarjo, les coneguin y les mirin ab un xich de confiança.

Correspondencia

F. S.: J. Boniquet.; A. M. B.: A. B.: P. Ll. C.: J. J.: G. T.: J. D. D.: M. de T.: J. V. P.: R. A. S.: Ll. M. C.: Encara no resulta publicable lo que envien. M. B.: No publiquem ressenyes que no vinguin directament dels nostres corresponents. J. V.: Ens agrada y entra en torn. E. C.: Treballi y ho farà millor. Respecte a la pregunta, devem dirli que aquella secció no l'hem pas tancada. Lo que hi ha es que esperem ocasió per continuarla. Gracies pel seu interès. J. C.: No resulta. R. C.: Tampoch. A. G.: Igual li dich.

Cada obté un èxit més sorollós

LITERATURA SENSACIONAL

Nova publicació catalana que consta de **16 grans pàgines de lectura selecta y emocionant**, ab una magnífica portada tirada a dues tintes y que's ven, en tots els kioscos a

10 ets.

Nombre **1.** Publica **EL CRIM D'HAMPSTEAD** y comensa **LES ULLERES D'OR.** —
Nombre **2.** Acaba **LES ULLERES D'OR** y comensa **EL CAMPIÓ DE FOOT-BALL.** —
Nombre **3** Acaba **EL CAMPIÓ DE FOOT-BALL** y comensa **LA MORT DE SIR EUSTAQUI BRACKENSTALL.** —
4. Acaba **LA MORT DE SIR EUSTAQUI BRACKENSTALL** y comensa **EL SECRET D'ESTAT.**

El 5 nombre de

LITERATURA SENSACIONAL

que **HA SORTIT AVUY**, continúa

EL SECRET D'ESTAT

Aventura de EL DETECTIVE SHERLOCK HOLMES
que acabarà en el nombre vinent.

LITERATURA SENSACIONAL

serà ab el temps, una magnífica colecció de tot lo més notable que s'ha produhit en aquest genre, pels més eminents escriptors, nacionals y estrangers.